

Pædagogisk læreplan for Markledets Børnehus 2020-2022

Børnegården

Hollevang

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Område Løgumkloster og Toftlund består af 8 filialer, som er følgende:

Løgumkloster; Markledets Børnehus, 0-6 år

Bredebro: Børnehuset Humlebo, 0-6 år

Visby: Visby Børnehus, 0-6 år

Bedsted: Bedsted Børnecenter 0-6 år

Ballum: Havbrisen 0-6 år

Øster Højst: Øster Højst Børnehus 0-6 år

Toftlund: Høllevang 0-6 år og Børnegården. 0-6 år

Markledets Børnehus er en 0-6 års institution i Løgumkloster by, normeret til 9 småbørn, 42 børnehavebørn og 14 børn fra det nærliggende asylcenter.

I huset er vi organiseret på 5 stuer, hvor stuerne Mumitroldene er for de 0-3 årige, Rollingerne og Radiserne er for de 3-5 årige, stuen Basserne for de 5-6 årige og stuen Smølferne er for børnene fra asylcenteret.

Markledets Børnehus er en del af område Løgumkloster og er områdets områdeinstitution. Derudover består området af 5 filialer. At være område-institution betyder, at områdelederen har sin gang i institutionen, samt øverste leder for de øvrige filialer i området. Filialeme har hver deres daglige pædagogiske leder, der varetager de daglige ledelsesmæssige opgaver.

En god start i børnehuset betyder meget, og derfor vægter vi højt, at forældre kommer på besøg med deres barn inden første dag. Her vil de kunne se vores rammer, forventningsafstemme med personalet omkring opstart, samt fortælle de vigtigste ting om netop deres barn. Går deres barn i dagplejen, er dagplejen inden børnehavestart meget velkommen til at komme på besøg sammen med dagplejens øvrige børn.

Det er vigtigt for os, at etablere et trygt og godt samarbejde med forældre omkring deres barn. Oplever barnet, at forældre er trygge, vil det have en positiv afsmitning på barnet. Vi har en forventning til forældre om et samarbejde, der bygger på en åben og ærlig dialog, og at forældre vil kontakte personalet med deres bekymringer og/eller tanker.

Pædagogisk grundlag

Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn:

Det er vigtigt, at det pædagogiske personale er opmærksomt på, at det er deres ansvar, at alle børn bliver set, hørt og forstået.

Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige. Børn har samtidigt brug for omsorg, nærvær og tryghed, og skal mødes med positive forventninger og tilpasse udfordringer. Dette betyder også, at vi som fagprofessionelle ALTID skal være opmærksomme på, hvordan vi beskriver og omtaler børn og forældre.

Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling, i rammer, som det pædagogiske personale er ansvarlige for. Børnenes bidrag til deres egen hverdag, skal på ingen måde overses – ej heller i en travl hverdag!

Vi gør os umage med at forstå børn og indleve os i de sammenhænge, de indgår i.

Det pædagogiske personale skal italesætte over for hinanden og handle på det i forhold til den pædagogiske praksis, hvis der fx er behov for et sceneskift mm.

Vi er opmærksomme på følgende:

- Børn er mennesker med ligeværdige rettigheder.
- Børn skal forstås ud fra deres egen oplevelse og forståelse af sig selv.
- Vi må aldrig se børnene som problemet.
- Vi skal møde børnene individuelt.
- Børn er afhængige af det pædagogiske personale.
- Vi er opmærksomme på afhængigheds- og magtrelationen mellem barn og det pædagogiske personale.
- Det er altid det pædagogiske personales ansvar, i samarbejde med forældrene, at barnet trives.
- Børn udvikler sig i sociale relationer
- At børn indgår i mange forskellige sociale relationer på mange forskellige arenaer.
- At børns handlinger og forståelser kan være forskellige i forskellige sammenhænge.
- At børn handler og reagerer afhængigt af de kontekster, de befinder sig i.

Dannelse og børneperspektiv:

At være dannet er, at man mestrer sit eget liv, kan indgå i sociale og følelsesmæssige relationer med andre mennesker, kan bidrage til og udvikle fællesskaber og at man er solidariske og har respekt for andre.

Citat af Agi Csonka

Dannelse betyder lære – at børnene skal tilegne sig ny viden og nye færdigheder, samt bruge disse. Dannelsen af barnets personlige udvikling sker gennem mødet med det pædagogiske indhold. Vores pædagogiske opgave er at fremme børnene, så de udvikler sig til at være et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske.

Det gør at dannelse er en meget vigtig del af hverdagen. Det er vigtigt for os, at børnene får en begyndende bevidsthed, om det ansvar man skal tage i samfundet senere i livet. Det kan være små forpligtelser i forhold til venskaber, ud- og afvikling af lege og aktiviteter, bidrage til fællesskabet, osv. I vores pædagogiske praksis arbejder vi blandt andet med at vente på tur, spørge om hjælp og sige tak, tage hensyn til og hjælpe hinanden, lære at løse egne konflikter, give sin mening til kende og indgå kompromiser i fællesskabet.

Loven skriver endvidere, at vi skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, i forhold til fastsættelse af tiltag og deltagelse i demokratiske sammenhænge som vi sætter rammen for. Gennem nedskrevne observationer af børnefællesskabet, refleksioner over praksis, samt målinger gennem kompetencehjulet dannes der et grundlag for nye mål, i forhold til udvikling af den pædagogiske praksis. For at sikre at børnene får medbestemmelse og selvbestemmelse inddrages de i dialogen af de observationer, der er foretaget og dette bruges i udviklingen til at ændre praksis.

Børnefællesskaber:

Det pædagogiske personale har stor fokus på legens værdi i forhold børnefællesskabet. Det er vigtigt for os, at børnene er en del af et værdifuldt børnefællesskab, hvor de trives og udvikles.

Det pædagogiske personale hjælper børnene til at blive gode til at lytte til hinanden, udtrykke følelser, spørge ind til hinandens følelser og behov mm.

Yderligere skaber vores børnefællesskaber rum for at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur og at mobning forebygges. Dette sker i høj grad i samarbejde med forældrene. Vi sikrer, at alle børn er del af et eller flere børnefællesskaber.

Leg:

Børns leg bidrager til barnets trivsel, læring og udvikling. I legen har barnet intet formål - det leger, for at lege. Barnet bruger sin fantasi, og lade-som-om med afsæt i oplevede oplevelser (kulturbåret) og tilført viden, f.eks. gennem forskellige medier. De er selv med til at skabe rammerne om legen, og alt er muligt, hvis bare fantasien er der. Barnet forestiller sig noget, og indtager en rolle, og udfører fiktive handlinger – legen er en kreativ virksomhed. Det er en proces, der hviler i sig selv, og når mål og motiv stemmer overens, oplever barnet, at legen er meningsfuld. For at legen kan blive udviklende og lærerig, skal den give børnene mulighed for at tænke og handle på nye måder.

Lykkedes det ikke barnet, selv at skabe nye legemiljøer, er det vores opgave (ifølge Vygotsky), at hjælpe barnet til, at få et godt socialt legemiljø. Dette kan vi gøre, ved at observere om børnene leger i deres aktuelle udvikling, eller om de skal støttes i, at gå ud i nærmeste zone for udvikling (NUZO), så legen bliver lærings- og udviklingsfremmende.

Leg opstår mellem børn, og det er afgørende for dem, at deltage i legefællesskabet. Børn ses først

og fremmest som fuldgyldige medlemmer af deres samfund, og dernæst som individer. At indgå i samspillet med hinanden, bliver leg noget der opstår, udvikler og bevæger sig mellem dem, og det kræver en relation og kommunikation. Barnet er selvbestemmende i hvad, hvordan og med hvem det vil lege.

Der er flere forskellige legeformer

Fri leg er, hvor børnene leger og er i flow. Børnene er initiativtagere, der gives rum for selvbestemmelse. Legen foregår på børnenes præmisser og er fri for voksne. Hos os har børnene mulighed for fri leg inden morgensamling omkring kl. 9 og efter frokost.

Lærende leg: Her er børnene primusmotor i legen og de voksne deltager, og indgår i samspil med børnene. Pædagogen kan inspirere børnene, til at inddrage forskellige ting til læring, men legen er det centrale. I praksis sætter vi os på gulvet og deltager i børnenes leg.

Legende læring: Her er fokus på faglig læring, hvor læringen leges ind hos børnene. Her skal pædagoger og børn i samspil udforme et forløb, så børnene får en ny viden, eller færdighed gennem legen. Dette ses, fx i forskellige sanglege hvor børnene leger, men samtidig lærer om tal, bogstaver mm.

Rammeleg: Børn kan lide at lege med voksne, uden at den voksne fylder for meget. Pædagogerne er sammen med børnene, med til at skabe en fælles legeverden - et lege-lærings miljø, hvor vi sikrer os at alle børn, deltager i legen. Over tid skal de børn, som har det svært i starten, gerne få mere mod på at byde ind, med deres færdigheder og blive en naturlig del af legen for de andre.

Personalets rolle: Når vi deltager i børns leg, er det vigtigt, at deltagelsen er præget af påpasselighed, empati og forsigtighed. Vores handlinger beror på observation af børnenes interesser og ideer. Det er vores opgave at støtte og berige børnenes leg, uden at fylde. Det er her vi går ved siden af og bagved børnene i legen.

Som pædagogisk personale er det vores opgave, at børnene i dagligdagen sikres en mulighed for at møde fri leg, lærende leg og legende læring. Vi skal sikre os, at børnene tilegner sig ny viden og får mulighed for sammen at konstruere deres forståelse af verden og det oplevede i leg. Legen giver rum, for at træne håb – tillid og mod.

Rolleleg: Her aftaler børnene indbyrdes tema for legen, forhandler og fordeler roller. Barnet skal tilegne sig færdigheder i, og kompetencer til at lade som om, identificere et legetema, forstå og håndtere regler for samspil, samt acceptere det aftalte.

Regelleg: Legen kan være styret af både børn og voksne. Der er fastsatte bestemte regler for legen, men børnene lærer at aflæse og forstå sociale relationer, skabe omsorg og få gensidig respekt for hinanden. I praksis bruger vi denne legetype i aktiviteter som "lille hund", "Hvad er klokken hr. Løve", gemmeleg og andre forskellige sanglege. Børnene har medbestemmelse og inddrages i valget af lege.

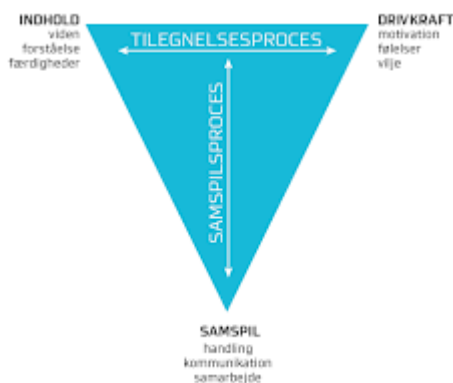
Konstruktionsleg: Børnene konstruerer med legeredskaber i leg, hvor de bruger deres fantasi. Konstruktionslege stimulerer visualiseringen, materialeforståelsen og de taktile sanser (berøringssanserne). I institutionen kan børnene lege med magneter, LEGO, plus plusser i forskellige størrelser, samt klodser af træ og legeskum.

Risikofyldt leg: En spændende og udfordrende leg, der indebærer usikkerhed og risiko for fysisk skade. For at skabe muligheder for dette, kræver det at vi skaber rammer, der tillader og rummer muligheder for risikofyldt leg. Samtidig handler det om, at udfordre og modvirke en forsigtighedskultur, hvor det er os, der stopper legen. Læringsmiljøet for risikofyldt leg er afgørende i formelle, uformelle og rutiner i hverdagen. For at gå foran i risikofyldte lege og bakke op om barnets leg med det risikofyldte, kræver det, at pædagoger er viden om egen professionspersonlig kompetence. Samt mærke efter, hvad børnene har mod til - støtte dem til at turde og bakke op om de børn der gerne vil udfordres.

Læring:

Når vi arbejder med børns læring, i det pædagogiske arbejde, tager vi udgangspunkt i Knud Illeris' læringsforståelse.

Ifølge Knud Illeris, er al læring omfattet af to meget forskellige processer, som begge skal være aktive, før vi kan lære noget: *Samspil* er den proces, som sker og finder sted mellem individet og dets omgivelser – læring sker i samspil med andre mennesker, og her bliver opmærksomhed og/eller rettet vigtige forhold, som har betydning for læringen. Den anden proces er *tilegnelse*. Denne proces er individuel og den foregår som en vekselvirkning mellem at forstå noget rent kognitivt og det følelsesmæssige.

De to processer skal altid være i spil.

Tilegnelsen af ny viden, er altid en sammenknytning af de nye impulser og påvirkninger man får fra samspillet, sammen med resultaterne af tidligere læring (Illeris, Knud: 2015). Det er gennem barnets undringer (refleksioner), at det lærer nyt. I det daglige indebærer det, at vi giver barnet tid til at undre sig.

Knud Illeris¹ taler om læringens tre dimensioner:

Indhold er det der læres – der er nogen, der lærer *noget*. Det kan være læring som viden, forståelse, færdigheder, indsigt, adfærdsmåder, kompetencer m.m. Alt hvad vi lærer, er med til at skabe den mening vi interagerer ud fra. Det er igennem vores individuelle læring, at vi kan få evnen til, at

¹ <https://samfundslitteratur.dk/bog/l%C3%A6ring>

fungere hensigtsmæssigt i de forskellige sammenhænge, vi indgår i.

Drivkraft er den psykiske energi, der skal til for at gennemføre en læreproces. Drivkraften er det, der sætter tilegnelsesprocessen i gang – energien kan bl.a. være drevet af lyst, tvang, nødvendighed, tidligere erfaringer, følelser, vilje, tryghed m.m.

Samspil er individets samspil med den sociale og materielle omverden – måden hvordan vi handler, kommunikerer og samarbejder på. Samspilsdimensionen er med til at udvikle individets socialitet – dvs. evnen til at fungere i forskellige sociale samspil og sammenhænge. Det er dog i tilegnelsesprocessen, at udviklingen af socialitet finder sted, men den præges igennem samspilsprocessen.

Som pædagogisk personale har vi fokus på læreprocessen frem for selve det, der skal læres. I tilrettelæggelsen af gode læringsmiljøer, skal vi være bevidste om det som børn er opmærksomme på eller rettet imod, hvilket er en afgørende faktor for læringsprocessen og for den læring der sker.

I relationen til barnet og forståelsen for læreprocessen, have fokus på zonen for nærmeste udvikling for det enkelte barn. Vi skal være nysgerrige på, hvad næste skridt er for barnets læringsproces.

Samspillet med andre er med til, at udvikle børns dannelsepotentiale. Vi skal målrettet arbejde med, at være nogle gode rollemodeller for børnene, men det er bestemt lige så vigtigt for læringsprocessen og dannelsesprocessen, at vi tilrettelægger nogle betydningsfulde fællesskaber for børnene, hvor de oplever sig som deltagende og betydningsfulde.

På vores p-møder drøfter vi Illeris' teori og de begreber han arbejder med, som fx ordet tvang, hvornår bruger vi det, og i hvilket omfang, men også begreber som lyst, erfaringer (gode såvel so dårlige) osv, samt gode og dårlige læreprocessor, for at holde fokus på, hvad der er med til at udvikle den pædagogiske praksis i en hensigtsmæssig retning.

Pædagogisk læringsmiljø

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø er i fokus hele dagen, hvilket betyder, at personalet har øje for barnets læring. Det gør vi med udgangspunkt i børnenes perspektiver, deltagelsesmuligheder, børnefællesskabet og børnenes forskellige forudsætninger. Således understøttes børnene trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Personalet evaluerer og justerer løbende gennem faglige fælles refleksioner, i forhold til at skabe læringsmiljøer, som støtter børnene i deres kropslige, sociale, følelsesmæssige udvikling og deres forståelse og oplevelse af verden.

Gennem en daglig struktur er personalet bevidste om at indgå i længere dialoger med børnene, stiller åbne spørgsmål og kontinuerligt sætter ord på alt det de møder i dagligdagen. Dette sker gennem tilrettelagte og spontane aktiviteter, samt gennem daglige rutiner som aflevering ved morgenstund, frokost, oprydning m.m. Denne forudsigelig struktur giver børnene mulighed for genkendelighed og medindflydelse på egen læring udvikling og dannelse. Personalet arbejder med forskellige positioneringer gennem dagen, således at det støtter og udvikler børnefællesskabet bedst muligt.

I område Løgumkloster og Toftlund har vi fokus på, at udvikle børnenes personlige og sociale kompetencer gennem vores læringsmiljøer, hvad enten det er ude eller inde.

Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling, i rammer, som det pædagogiske personale er ansvarlige for. Børnenes bidrag til deres egen hverdag, skal på ingen måde overses! Vi gør os umage med at forstå børn og indleve os i de sammenhænge, de indgår i.

Vi er bl.a. opmærksomme på følgende:

- Vi skal møde børnene individuelt
- Børn udvikler sig i sociale relationer
- At børn indgår i mange forskellige sociale relationer på mange forskellige arenaer.
- Børn skal forstås ud fra deres egen oplevelse og forståelse af sig selv
- Det er, som udgangspunkt, altid det pædagogiske personales ansvar, at barnet trives.

I praksis betyder det, at en mindre gruppe børn(3-5), kan lege ude eller inde, uden at der er pædagogisk personale med.

Dette skal dog altid aftales med det fastansatte pædagogiske personale, som træffer en pædagogisk vurdering om hvilke børn, der er klar til at mestre dette ansvar.

Dette gøres med udgangspunkt i den viden, det pædagogiske personale har om børnenes udvikling.

Vi snakker med børnene om hvad de leger, hvem de skal lege med og hvor de skal lege.

Vi tjekker op på aftalerne løbende, så børnene ved, at det pædagogiske personale forsat er tilgængelige og klar til at hjælpe.

Børn, der endnu ikke er klar til dette, venter indtil der er pædagogisk personale, der kan være sammen med dem, der hvor de vil lege.

Det er ikke børnenes alder der afgør, om de kan være selv inde eller ude, men derimod deres udvikling.

Hvad enten vi er ude eller inde, har vi altid fokus på at skabe nogle gode læringsmiljøer, hvor børnene bl.a. kan udvikle deres sociale og personlige kompetencer.

Mulighederne for at lege inde eller ude i mindre grupper, uden det pædagogiske personales tilstedeværelse, er der opbakning til ved både områdebestyrelsen og de lokale forældreråd.

For at sikre pædagogiske læringsmiljøer, der udfordrer børnene i forhold til deres nærmeste udviklingszone, drøfter vi løbende, hvad børnene har behov for, i forhold til de kompetencehjul, der udarbejdes 1 gang årligt.

Samarbejde med forældre om børns læring

Områdebestyrelsen ligger vægt på nedenstående værdier gensidigt er tilstede, i samarbejdet omkring barnet:

- Tillid
- Ansvarlighed
- Dialog, hvor forældrene ses som vigtige samarbejdspartnere i arbejdet med børnene.
- Forskellighed- Vi kan blive inspireret af hinanden
- Nysgerrighed- at være nysgerrig på hinandens viden om barnet

Disse værdier fordrer en god kommunikation mellem forældre og personale, samt en klar forventningsafstemning.

Ligeledes vægter områdebestyrelsen at der i samarbejdet, i dagtilbuddet:

- Skabes et læringsmiljø hvor børnene er trygge og hvor alle er inkluderet i fællesskabet.
- At pædagogen tager sig tid til, at fortælle om barnets dag, hvis der spørges ind til det.
- Skabes sammenhæng i børnenes liv.
- At forældrene tager sig tid til at fornemme ”barnets hverdag”, specielt i afleverings- og afhentningssituationer
- At forældrene deltager i arrangementer dagtilbuddet/ forældrerådet arrangerer (forældrene bidrager hermed til at børnene føler sig som en del af det store fællesskab).

Områdebestyrelsens arbejde med at invitere den brede forældregruppe til, at bidrage i udviklingen af principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem, vil ske på følgende måde:

- Kollektive forældrearrangementer/ sociale arrangementer
- Brainstorm hvor forældrene kan komme med ønsker/ideer
- Invitér forældrene med ind i børnenes hverdag.
- Inddrage forældrerådene.

Her i Markledets Børnehus vægter vi et samarbejde med forældrene om deres børns læ-

ring. Det gør vi ved at have fokus på:

Til opstartssamtaler med forældrene inden børnene starter i børnehave, drøfter vi gensidige forventninger: Vi anerkender forældrene, når de kommer til os med udfordringer. At de kommer til os, gør at vi kan hjælpe dem ved observationer, løsningsmuligheder osv ud fra det vi ser i hverdagen. Samarbejdet er gensidigt og forældrene har et medansvar i, at få en viden om hvad der sker i løbet af deres barn tid i institutionen.

Vi vægter at have garderobesamtaler med forældrene. Det er den primære kommunikation, vi har med forældrene. Vi giver os tid til, at snakke med forældrene, når de kommer med deres udfordringer omkring deres barn.

Forældre får en velkomstfolder med informationer omkring hverdagen inden barnet starter.

Vi arbejder på at få forældrene medinddraget i kompetencehjulene. Dette så vi i samarbejde kan udvikle børnene med forskellige tiltag.

Vi planlægger arrangementer i løbet af året, hvor forældre og søskende er inviteret, for at skabe relationer blandt forældre og børnene. Vi er deltagere som personale, og hygger blandt de fremmødte. Det er sjældent børnenes trivsel, der bliver drøftet ved disse arrangementer.

Vi har alle i huset et fælles ansvar for børns læring. Endvidere er det et fælles ansvar at videregive informationer til forældrene selvom barnet ikke går på den stue, hvor man som personale er tilknyttet.

På Aula vil vi informere forældrene med en kort formuleret model af smitte-modellen for det pædagogiske forløb – Målet er at forældrene får et indblik i deres børns dagligdag, og kan snakke med deres børn omkring de pædagogiske emner, vi arbejder med i institutionen

Tavlen – vi skriver næsten dagligt på tavlen med informationer eller, hvad der lige er sket den dag.

Vi holder samtaler med forældrene, når de har gået i institutionen i ca. 4-6 mdr, inden skolestart, og ellers ved behov.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det kan være børn fra familier med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse eller børn, der i bestemte situationer befinder sig uden for fællesskabet. At være i en udsat position er dynamisk og kontekstbestemt.²

Herunder beskrives tegn, som det pædagogiske personale, skal være opmærksomme på.

² EMU feb. 2020

Børn i grøn position. (god trivsel)	Børn i gul position (bekymring)	Børn i rød position (stærk bekymring)
<p>Psykisk og emotionel trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet er veltilpas og harmonisk. - Barnet udviser vitalitet (<i>med vitalitet menes, indre kraft der giver lyst og energi til at leve og udfolde sig</i>) - Barnet virker glad og tilfreds 	<p>Psykisk og emotionel trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnets trivsel og udvikling kræver særlig opmærksomhed. - Barnet udviser nedsat vitalitet. - Barnet virker af og til lidt usikker. 	<p>Psykisk og emotionel trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet synes ikke at trives - Barnet virker ikke glad <p>Barnet virker sløvt og græder ofte, tilsyneladende uden grund</p>
<p>Kognitiv trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet er meget nysgerrig og spørger de voksne om mange ting. - Barnet udvikler sig sprogligt og er begyndt at forstå abstrakte begreber. 	<p>Kognitiv trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet viser kun lidt interesse for omgivelserne. - Barnets sproglige udvikling går lidt langsomt. 	<p>Kognitiv trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet interesserer sig ikke for sine omgivelser - Barnet udvikler sig kun lidt - Barnets viser ingen interesse for legetøj
<p>Social trivsel – barnets relationer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet har en positiv kontakt til de voksne. - Barnet virker trygt og glad når det er sammen med sine forældre. - Barnet indgår i leg med de andre børn på gruppen. - Barnet søger kontakt med både børn og voksne på gruppen. 	<p>Social trivsel – barnets trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnets viger eller er ukritisk i sin kontakt - Barnet viser utryk tilknytning til de voksne i institutionen - Barnet viser ikke interesse for at deltage i leg med de andre børn på stuen 	<p>Social trivsel – barnets trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet har en usikker tilknytning til sine nære - Barnet er svær at få kontakt med, eller er ukritisk i dets kontakt - Barnet er i stadig konflikt med dets omgivelser - Barnet søger ikke kontakt med andre på stuen
<p>Fysisk og sansemotorisk trivsel.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet virker sundt og det udvikler sig fysisk alderssvarende. - Barnet tegner vellignede tegninger, og øjehånd koordination er 	<p>Fysisk og sansemotorisk trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet virker af og til sultent - Barnet vejer mere eller mindre end, i forhold til sin alder - Barnet er motorisk me- 	<p>Fysisk og sansemotorisk trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet virker usundt og mangler basispleje - Barnet udvikler sig ikke fysisk og alderssvarende i vægt og højde

god	get urolig	
-----	------------	--

3

Hvis vi oplever, at barnet viser tegn på at være i en udsat position, er det de pædagogiske medarbejders ansvar, at handle på dette.

Dette gøres bl.a. ved at:

- Tilpasse læringsmiljøet og udvikle praksis som barnet trives bedre i, f.eks. ved at arbejde i mindre grupper.
- Inddrage barnets forældre og etablere et styrket samarbejde, med henblik på at lave aftaler der fremmer barnets trivsel.
- Tage ansvar for relationer
- Inddrage PPR for sparring og rådgivning
- Inddrage myndighedsafdelingen om nødvendigt

Sammenhæng til børnehaveklassen

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklasse

I Markledets børnehus arbejder vi på at gøre førskole børnene, Basserne klar til skole start ved følgende rammer og aktiviteter:

Dagen starter med samling, hvor der er et barn, der hjælper personalet med at holde samlingen. Til samling er der forskellige aktiviteter og læring i spil. Der tælles, rimes, synges, leges, vi øver at vente på tur, gennemgang af kalender (dag, mdr. år, vind og vejr og årstid.) Der arbejdes med kommunikation i form af at øve: lytte, taler om og med hinanden.

Børnene er med til at vælge gå ture, aktiviteter inden for valgte rammer mm.

Børnene deles 3 gange om ugen i mindre grupper, hvor der arbejdes med flere forskellige aktiviteter og læringsrum så som: Dialogisk læsning, affald, musik, motorik, mdr. tegning, tegn din familie.

Barnet har faste pladser både til samling og frokost. Dette gøres for at sikre en forudsigelighed og struktur i børnenes hverdag.

Efter frokost hviler alle børnene og voksne på stuen. Her lyttes der til stille musik i ca. 10 til 15 min. Nogen gange lyttes der til historie.

Alle børn øver og lære at skrive deres navn. Dog vægter vi de sociale relationer mellem børn og

³ Vidensportal.dk, Socialstyrelsen

børn-personale højere. Vi opfordrer børn til sidemandshjælp:

- "Har du spurgt en kammerat først"
 - Se og bruge hinandens ressourcer.
 - Yde omsorg for andre og følge empati.
 - Være en god og hjælpsom kammerat.
- "fast makkerpar"
 - Lære børnene at samarbejde to og to.
 - Øge børnenes hjælpsomhed og omsorg for andre.
 - Øge børnenes bevidsthed om egne og andres ressourcer og behov.

Vi er meget opmærksomme på, at man minimum har en legerelation med et andet barn.

Vores samarbejde med skolen er vigtig og en stor del af vores tværfaglige samarbejde.

Vi besøger skolen flere gange i løbet af de sidste 2 mdr. inden skole start. For at give børnene en god og tryk overgang.

Vi har besøg af børnehaveklasselæreren, hvor der er fælles overlevering omkring kommende skolebørn med samtykke fra forældre.

SFO pædagogen kommer på besøg og leger med børnene nogle timer inden skolestart.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger lokalsamfundet meget på vores gåture rundt i byen. For eksempel gåtur til klokketårnet, til lyskrydset, kirken osv. På vores gåture rundt i byen har vi samtaler med børnene om, hvad de forskellige bygninger bruges til. Vi benytter os af det lokale bibliotek og støtter op om de aktiviteter der har, som bamser til overnatning og andet med stor succes. Den lokale kirke har gudstjenester til efteråret og til jul, hvor vi deltager med børnegruppen og nogen gange med indslag fra institutionen. Efterskolen LME inviterer årligt til teaterforestilling/musical for de ældste børn, dette gør den tyske skole også. Vi benytter til tider den lokale hal med dens faciliteter ude, som inde. I år

har vi indgået et samarbejde med den lokale højskole omkring etablering af den levende middelalderhave, som børnehaven vil kunne benytte som alle andre i lokalmiljøet. Derudover har vi et lokalt samarbejde med brandstationen, hvor vi har været på besøg for at se brandbiler, samt pyntet deres lokaler op til jul. Vi pynter også den lokale sparekasse på skift med de andre lokale institutioner.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I område Løgumkloster og Toftlund har vi løbende faglige drøftelser og refleksioner om børnemiljøerne i vores filialer.

I arbejdet med børnemiljøet, har vi fokus på, hvad det er for et førstehåndsindtryk, vi har i vores institutioner, ift. hvordan det fysiske rum påvirker det psykiske og æstetiske børnemiljø

I vores fysiske børnemiljøer er vi opmærksomme på hvorledes vi kan reducere støjniveauet, både via indretning, pædagogiske tilgange og opmærksomheden på egen rolle. Det pædagogiske personale har fokus på, at skabe læringsmiljøer med mulighed for ro og fordybelse for børnene, men ligeledes også at sikre en tilpas forstyrrelse for børnene, ift. at skabe læring og udvikling. Vi sikrer at vores inventar stemmer overens med dem der skal bruge det, således at alle har nogle gode vilkår. Vi sikrer at legetøj står i børnehøjde således at børnene selv kan komme til det. Vi indretter rummene så fleksible, at der er flere læringsrum i ét og at disse kan ændres. Vi har ligeledes fokus på uderummet som et læringsrum. Også her ser vi på forskellige muligheder for læring og bruger uderummet aktivt på forskellig vis. Vi planlægger den fysiske indretning så det appellerer til at børnene motiveres til at bruge sig selv og sin krop på forskellig vis. Vi har indkøbt busser og cykler for at kunne flytte ud af institutionen og derved skabe ny læring og erfaring, gennem fælles oplevelser.

I de psykiske miljøer, er vi optaget af relationer- både mellem barn - voksen, men også imellem barn-barn. Vi er som de voksne ansvarlige for relationen til barnet og arbejder med pædagogisk refleksion og sparring for at sikre betydningsfulde relationer til det enkelte barn. Vi er vejledende og støttende over for børnene således at de kan skabe og indgå i betydningsfulde relationer i børnegruppen. Vi involverer forældregruppen i arbejdet omkring sociale spilleregler, således at alle børn indgår i betydningsfulde fællesskaber. Vi støtter barnets nysgerrighed på omverden gennem dialog, som er baseret på gensidig respekt og tolerance.

I de æstetiske børnemiljøer inddrager vi børnenes produkter og ideer, som dokumentation for det pædagogiske arbejde og de læreprocesser barnet gennemgår. Det kan være plancher på væggene, billeder og tegninger eller læringsrum som er indrettet for at vække børnenes nysgerrighed omkring bestemte emner. Ude som inde har vi fokus på, at få signaleret at det er børnenes institution og at her er godt at være.

Vi bruger DCUM børnemiljøtermometer 1 gang årligt, og arbejder regelmæssigt med børnemiljøet i forskellige sammenhænge

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Det vigtigste for os er, at barnet er trygt, så der skabes gode betingelser for dets udvikling. Det kræver, at vi er nærværende, forudsigelige og tilgængelige personale, der ser det enkelte barn og støtter op om barnets udvikling. Når barnets er tryk, får det mod på at gå egne veje. Morgensamling er den første fælles fordybelse på dagen. Formålet er at have fokus på, hvem der er en del af fællesskabet på stuen og give en forudsigelighed af dagen. Vi er i dialog om, hvem mangler og hvem er her af børn og personale, samt fortæller om dagens aktiviteter. Børnene er medskabere og med til at bestemme månedens sang. De er

med som observatører, og deltagere i gennemgangen af dagens gang. Det er vigtigt for os, at børnene bliver set, og har et fast tilhørsforhold til de andre børn, og de faste voksne på stuen. Vi skal sikre os, at alle børn er en del af fællesskabet, og det er muligt, specielt gennem rutiner i dagligdagen. Her lærer og hjælper de hinanden, med hvad der skal ske.

Praksiseksempel: *Til formiddagssamling ved bordet, synger vi sangen om grisen, hvor pædagogen giver et barn en konkret af en bondegård og en gris. Sangen omhandler at grisen er over ved barnet og slutter af med at ligge op til at grisen skal sendes videre. Børnene opfatter hurtigt, at grisen skal videre til næste barn og at den senere vil komme til dem igen. Denne understøttelse af turtagning, anvendes også i forbindelse med andre situationer hvor børnene har udfordringer med at vente på tur. To børn vil på samme tid dreje rundt på "snurretoppen", på stuen. Der kommer lyde og udtryk fra dem begge om at de vil prøve, her refererer pædagogen nu til sangen om grisen, hvortil hun siger til barnet som sidst ankom til "snurretoppen". "Du skal lige vente på det bliver din tur, ligesom vi gør med grisen". Barnet acceptere dette og går over og finder noget andet at lege med.*

Når et nyt barn starter, prioriterer vi ro på stuen med en lille gruppe børn og personale uden planlagte aktiviteter. De resterende børn og personale laver andre aktiviteter, evt. væk fra stuen. Det er meget vigtigt for os, at overgangen fra hjemmet/daglejen til børnehuset, samt imellem stuerne i huset sker stille og roligt. Derved skabes en tryk base, som barnet kan gå til og fra – den såkaldte stjerneadfærd. For at sikre at barnet opnår den adfærd, skal vi som personale hele tiden vurdere vores rolle omkring barnet. Skal vi guide, deltage, gå bagved eller være observerende i det barnet laver? Derved understøtter vi barnets udvikling, og at barnet indgår i børnefællesskabet. Vi er til stede i samspillet, og udviser ro i kroppen over for børn og personale. Vi kan "bare" sidde i sofaen med et barn, spille, lege, hjælpe – være tilgængelige og nærværende personale. Læringsmiljøet kan med små tæpper og afgrænsede legeområder, være med til at minimere forstyrrelser i børnenes leg. Der arbejdes i mindre grupper 3 gange om ugen, for at sikre, at det enkelte barn, bliver set af nærværende personale og at vi understøtter og udvider barnets erfaringsverden (NUZO).

På stuemøder over ½ år drøftes alle børn, for at sikre, at alle børn har en god tilknytning til minimum et personale, og er en del af børnefællesskabet. I huset har vi en aftale om at skifte position, hvis relationen med et barn bliver konfliktfyldt, så vi undgår dårlige oplevelser for barnet (og personalet). Når vi har utrygge børn, skal vi være ekstra opmærksomme på dem. Gennem dialog med forældrene og fælles strategi, hjælpes barnet bedst muligt.

Vi er blevet opmærksomme på, at legepladsen er et rum, hvor der skabes nye konstellationer af sociale relationer, (da det er et arenaskifte) og det kan gøre nogle børn utrygge.

Praksiseksempel: *Et barn spørger om jeg vil lege på legepladsen og det vil jeg gerne. Barnet foreslår at vi leger "alle mine kyllinger kom hjem". Jeg spørger om der ikke skal være andre børn med, hvilket barnet også mener. Barnet spørger de andre børn, og nogle vil gerne være med. Efter noget tid var mange børn med og de havde det sjovt. Jeg vælger at trække mig, og barnet bliver i legen. Den næste dag kommer barnet igen, og spørger om vi ikke skal lege sammen på legepladsen, fordi det var sjovt i går. Jeg roser barnet, for at være god til at finde på legen i går. Sammen finder vi på en leg, hvor man fanger hinanden, og bliver taget i fængsel i bålhytten. Der kommer flere børn til, som gerne vil være med, og barnet har godt gang i legen. Da jeg vil trække mig, fordi legen var godt i gang og jeg skulle til pause, ville barnet ikke være med i legen, medmindre jeg var med.*

Vi skal fremover have fokus på, at der ved pauseafvikling sker en god overlevering af et barn til andre. Samt vurdere, om det er muligt at vente 5 min. med at gå til pause. F.eks. for at sikre børnene de bedste deltagelsesmuligheder i løbet af dagen, er det vigtigt vi som personale overleverer vigtige informationer om barnets dag hidtil, når vi fx laver et personaleskifte til middag. Her fortæller vi blandt andet om de basale ting som søvn, appetit, almene tilstand osv. Dette er en væsentlig ting, da det kan have betydning for resten af deres dag. Småbørn er naturligt udfordret på det verbale sprog, hvilket betyder at de ikke selv er i stand til at udtrykke, hvad dagen hidtil er gået med. Det er her vores opgave at hjælpe dem.

Ved at lytte til barnet, får vi et indblik i barnets kompetencer, selvtillid og selvværd. Vi skal hjælpe og guide børnene, når de er usikre på f.eks. at komme ned fra et træ eller brandmandstangen. Italesætte over for barnet og andre, hvad barnet er god til og kan hjælpe andre med. Vi skal også italesætte, at vi er forskellige mennesker med forskellige følelser, kompetencer og ønsker. Man skal hvile i sig selv og tro på sig selv. Vi fejrer succeserne med f.eks. "High five" eller kram og anerkendende ord.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Børns udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer foregår i sociale fællesskaber. For at dette kan ske har vi fokus på følgende begreber i vores dagligdag: Leg – medindflydelse – empati – samarbejde med forældre – deltagelse i fællesskabet.

Forældresamarbejdet omkring barnets trivsel er vigtigt. Her har vi for øje at finde fælles løsninger og være i løbende dialog.

Som vi har beskrevet grundigt i Leg i det fælles pædagogiske grundlag, er det afgørende for barnets sociale udvikling at deltage i legefællesskabet. Det er vores opgave at sikre gennem deltagelse, vejledning/guidning og observationer, at barnet indgår i legerelationer med andre børn.

Barnets mulighed for deltagelse og medindflydelse i den pædagogiske hverdag sker i medinddragelse. Dette sker i samlingsstunden, ved gåture, ved middag, planlægning af fødselsdage og udarbejdelse af aktiviteter til de pædagogiske forløb. Det kræver af os som personale mere egen refleksion og fælles refleksion inden, under og efter et sådan forløb.

Velvidende at børn udvikler evnen til at udvise empati sent, arbejder vi med at skabe grundstenen for empati ved udvikling af følgende:

- Italesætte at vi alle er forskellige og unikke.
- Ok - at være anderledes og have en anden følelse og lyst til, at lave noget andet end vennerne.
- Sætte sig i andres sted – italesætte situationer.

Praksiseksempel: To børnegrupper leger henholdsvis med magneter og papirflyvere. Det ene barn, Thomas løber igennem den anden børnegruppens legområde efter sin papirflyver og vælter magneterne. Børnene der leger med magneterne bliver kedede af det, hvortil Thomas ser forundret ud. Pædagogen fortæller Thomas, hvorfor de er kedede af det og prøver at få ham til at sætte sig i deres sted. Herefter hjælper Thomas med at bygge det igen inden han leger videre med flyveren.

- Møde barnet positivt og anerkende dets følelser. Det er her vores opgave som pædagogisk personalet, at sætte ord på barnets følelser og egne følelser.
- Anerkende, når et barn trøster og hjælper andre børn.
- Anerkende, når et barn udvikler sig fra at slå til at sige stop eller bede om hjælp. Vi fejrer sejrene med anerkendende ord og high five.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, børnenes kommunikative og sproglige tilegnelse?

Vi er opmærksomme på tidlig sprogindsats og at forældrene bliver inddraget i, hvordan de kan hjælpe med at styrke deres barns sproglige udvikling. Praksiseksempel: *Når småbørnene afleveres om morgenen på stuen, spørger personalet ind til børnenes trivsel, samt aktiviteter og oplevelser de har haft med forældre.* Målet med det er, at understøtte børnenes sprogudvikling gennem dialog og gentagelse af deres oplevelser med forældrene. Børnene skal opnå en styrkelse af selvværd og udvikling af ordforråd.

I dagligdagen er vi i dialog med børnene -sætter ord på børnenes følelser, behov mm. Vi har en daglig-dagssnak om – hvad har i lavet i weekenden? Hvad lavede I, i går? Hvad har i fået til aftensmad? Vi er bevidste om at stille spørgsmål, der ikke kun kan svares med ja/nej. Når vi er i dialog med børnene ved spil, leg, sang, aktiviteter, rutiner, spisning, opnå vi en naturlig læring gennem fokus på det, de er optaget af. Som personale deltager vi i lege og aktiviteter og her sætter vi ord på det vi/de leger eller arbejder med. Praksiseksempel: *Vi sidder og spiller vendespil og snakker med børnene om, hvad der er på billederne. Her har vi fokus på fastholdelse af koncentration, udvidelse af ordforråd og/eller viden om det vidste, øvelse i turtagning.*

Vi er opmærksomme på vores non verbale kommunikation – især ved 2 sprogs børn. Kropssproget skal underbygge talesproget. Det indebærer, at være tydelig i vores kommunikation, og at vi følger op på, om

barnet, har forstået det sagte ved at se, om barnet gør det, jeg bad det om. Hvis ikke, hvordan kan jeg så sikre mig, at barnet forstår min besked og intention – refleksion og ændring af tilgang. Gennem gentagelser af det børnene siger, prøver vi at forstå og hjælpe barnet. Praksiseksempel: *I barn vil gerne gynges, han kommer hen til personalet og siger 'mig gern gung'. Personalet gentager 'vil du gerne gynges' barnet svarer 'ja'. Personalet siger 'så gå hen til pigen på gyngen og spørg om du må gynges med hende'. Han går hen til pigen på gyngen og siger 'mig gern gung med dig'? Pigen svarer 'ja'.*

Vi opfordre børnene til, at spørge om hjælp, når de skal have åbnet ostehaps, pølser, madkasse, hjælp til at lukke deres sko mm. Praksiseksempel: *Vi sidder og spiser, og et barn giver mig sin ostehaps, men siger ikke noget. Jeg åbner den ikke, men spørger barnet; Hvad er det, du gerne vil have jeg gør? og får barnet til at bede om, at få den åbnet.*

Vi bruger dialogisk læsning sammen med børnene for, at udvikle børnenes sproglige færdigheder.

I hverdagens situationer kan personale og børn være uenige om retningslinjer, regler og rammer. Her er vi som personale opmærksomme på, at vi ikke skal skælde ud og har en bevidsthed om, at der er et ulige magtforhold imellem børn og personale. Dette forhold har indvirkning på børnenes og personalets relationelle forhold og trivsel. Praksiseksempel: *Et småbarn bider et andet småbarn. Personalet trøster barnet der er blevet bidt, og har øjenkontakt og en arm om med det andet barn. Personale; "Kan du se at hun er ked af det? Jeg vil gerne have at du stopper" Samtidig overgestikulere personalet og berøre det sted på egen arm, hvor barnet er blevet bidt.*

I hverdagen har personalet et "personaleskift" omkring barnet for at undgå, at barnet og personalet forskabt en dårlig og negativ spiral, som er skadelig for barnets selvværd. Det kunne f.eks. være, når et barn ikke vil holde et andet barn i hånden på gåtur. Her går vi i dialog med barnet om hvad situationen skyldes. Personalets opgave er, at guide børnene ud af negative/svære situationer de er kommet i, ved at tilbyde dem et alternativt og ved ikke at have nej hatten på. Det er vigtigt, at læringsmiljøet der tilbydes og er omkring børnene, understøtter det enkelte barns muligheder for, at være en del af børnefællesskabet.

Læringsmiljøet i børnehaven:

Bøger står frit tilgængeligt. Barnets bog og barnets navn er tilgængelig og synlige for børnene.

Aktiviteter i sprogskabet i gangen. Rim og remser, og spil. Samlinger – brug af samlingstavle.

Sange - børnenes valgte sange for måneden hænger fremme.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

I beskrivelsen af emnet, har vi taget udgangspunkt i de 2 pædagogiske mål for emnet:

Mål 1:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Dette gør vi ved, at lave følgende med børnene:

- Vi bruger de 18 grundbevægelser, når vi laver motorik i løbet af ugen.
 - Vi har lege, hvor grundbevægelser bliver brugt, f.eks. stopdans, tovtrækning, sommerfugle leg, stole leg mm.
 - Gå - kravle – trille – springe - klatre - løbe – krybe – balancere – snurre – skubbe - gribe – gyngende - trække - svinge – hinke – hoppe - vippe og kaste.
- Efterårsløb, hvor børnene blandt andet laver yoga.
- På legepladsen har vi en motorik bane/Tarzan bane, gynger og træer.
- Der kan laves hinke ruder ved brug af kridt.

Mål 2:

Det pædagogiske læringsmål skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde, både i ro og i aktivitet. Børnene lærer at blive fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi har aktiviteter, som tager udgangspunkt i de forskellige sanser.

- Kims lege, hvor børn får mere kendskab til deres lugte, syns, smag, føle og høresans.
- Der kan kastes med bolde, så børnene kan lære at gribe og kaste. Blandt andet på mallerier, skydeskiver, ved at spille op af mur eller lign.
- Massagesange og rim, lege mm til styrkelse af egen kropskontakt.

Udvikling af kropsideitet, via kropslige erfaringer i sociale samspil – det psykiske og de fysiske.

- Vi har erfaringer med, at når børnene hviler til middag, har de større overskud over middag og færre konflikter.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Vores pædagogiske arbejde med læreplanstemaet natur, udeliv og science arbejder vi på følgende måde:

Vi har en god legeplads med masser af plads, der udfordrer børnenes muligheder for motorisk udvikling og fantasi.

Det gøres ved, at vi sammen med børnene er nysgerrige på

- krible-krable dyr,
- bygge huler,

- gynge
- klatre i træer
- gå balance
- bruge skovområderne på legepladsen

Vi har mange forskellige slags legetøj, der er med til at udvikle børnene, så som

- forskellige slags cykler; løbecykler, mooncars, taxicykler
- tarzanbane, klatrestativ, kolbøttestativ.
- vi har også flere informationstavler med forskellige billeder, der kan inspirere til at finde de forskellige dyr, sommerfugle, blomster rundt på legepladsen eller øge kendskab til andre ting.
- kasser med insektsæt som blandt andet indeholder forstørrelsesglas, måtter, lupglas, mini terrariekasser

Børn medbringer egne cykler i forår og sommerhalvåret til brug på legepladsen. De ældste børn er på en årlig cykeltur i nærmiljøet. Der arrangeres speedwayløb på løbecykler på legepladsen, men køre, heppehold, ansvarlige for start af løbet og hjælpere.

Vi har et godt nærmiljø med mulighed for vand og skov

- sparekasseskoven
- Draved skov/mose, vandhuller
- dam
- åer

Vi bruger nærmiljøet til at lave forskellige projekter og udeuger, samt gåture.

Når det har været mulighed for det, har børnene kælket på medbragte kælke eller institutionens kælke på legepladsen eller i nærmiljøet.

Der er indkøbt busser til alle institutionerne i vores og Toftlund område. Dem har vi i perioder hvilket giver os mulighed for at køre ud og få andre naturoplevelser, så som;

- vadehavet
- dyreparker
- Gammelskov Batteri
- Hellevad vandmølle
- Bondegårdsbesøg

Arbejdet med Science foregår i hverdagen igennem små samtaler om f.eks. vind, vejr, tøj, kriblekrable dyr. Der udføres små miniek eksperimenter. I arbejdet med læreplanstemaet vurderer vi altid om det er projektet eller processen, der er det vigtigste.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Alle børn skal have mulighed for, at udnytte deres fulde potentiale uafhængig af social baggrund, køn, alder, sprog osv.

- Vi italesætter forskelligheder blandt børnene, som for eksempel madpakker, hudfarve, allergier tøj, religion og sprog. Det behøver ikke at være forskelligheder mellem kulturer, men også forskelligheder blandt etnisk danske børn.
- Vi møder barnet, der hvor det er. Vi ser hvert enkelt barn og dets ressourcer.
- Traditioner – vi har mange forskellige traditioner i institutionen, som vi vægter højt. Det er vigtigt for os, at børnene har medindflydelse. Vi inddrager børnene i processerne omkring planlægningen af de forskellige aktiviteter i forbindelse med en tradition. En tradition kan være – Jul, påske, fødselsdag, maddag osv.

Vores læringsmiljø skal bidrage til, at udvikle børns forståelse af egne værdier og respekt for andres.

- Vi skaber et læringsmiljø for børnene, hvor vi vejleder og guider børnene, i at være gode ved hinanden, og respektere andres meninger og holdninger. Vi hjælper med at sætte ord på og udtrykke sine egne følelser og forstå andres følelser.

Udtryksdimensionen indeholder børnenes egne skabende og eksperimenterende praksis. Den er båret af børns lyst, kreativitet, improvisation og aktiv deltagelse. Nysgerrighed, sansning, leg og fantasi indgår i den æstetiske læreproces og ansporer til nye perspektiver og anskuelser, der kan forankres som ny viden og ny læring.

- Vi har stor fokus på børnenes egne processer i den kreative leg. Vi griber/følger børnene der hvor de er i legen, guider dem til ideer, men også medskabende i legene.

- Vi følger børnenes fantasier. Vi spørger ind til dem, så fantasien ikke stopper, når den er fortalt.
- Vi stiller undrende og fordybende spørgsmål til børnenes udsagn.
- Præsenterer børnene for nye ting, så deres synsvinkel udvides.
- Vi inddrager børnene i udarbejdelsen af smitte modeller. Her er de medbestemmende i udarbejdelsen af tegn og evaluering.
- De æstetiske linjer både inde og ude, er med til at skabe ro for børnene. Det er vigtigt, for både os og børnene at det ikke roder over det hele. Som personale skal vi være rollemodel og understøtte processen med at have opryddet.
- Det kreative = snakker om det æstetiske med børnene, hvad sker der hvis
- Brug af instrumenter - forståelsen af og skabelse af musik. Forstå at lydene kommer ud af et instrument og på forskellige måder.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Markledets Børnehus arbejder vi med SMITTE modellen ved længerevarende pædagogiske forløb. Smitte modeller udarbejdes ud fra resultatet af de kompetencehjuls målinger der er foretaget af børnene, observationer af børnene i børnefællesskabet og kobling til vores pædagogiske læreplan. Vi inddrager børnene i udarbejdelse af Smitte modellen.

Derudover bruger vi refleksionsbladet som redskab til at bevidstgøre vores pædagogiske refleksioner og overvejelser i hverdagens mange situationer. Den synliggør vores faglige drøftelser, observationer og ændringer i hverdagen, men ikke mindst bevidstlig gør vores faglige argumentationer.

I dagligdagen benytter vi observationsskemaer til at nedskrive de opmærksomhedspunkter vi gør omkring børn i det daglige og gruppedynamikken. Ydermere nedskriver vi kort informationer og samtaler med forældrene, så vi sikre os at viden om barnet i overgange eller ved sygdom ikke går tabt men følger barnet.

Til personalemøder, stuemøder og pædagogiske refleksion bringes alle redskaber i spil på forskellige tidspunkter. Smittemodellerne og refleksionsbladene er synlige på kontoret, så alle medarbejdere ved hvad der arbejdes i hele huset. Ved udarbejdelse af smittemodellerne sørger pædagogerne input og sparring hos hinanden på tværs af huset.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Evaluering af den pædagogiske praksis⁴

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

I de seneste 2 år har vi arbejdet videre med at arbejde i mindre børnegrupper, 2-3 gange om ugen. Vores erfaring viser at aktiviteter målrettet det enkelte barns udviklingstrin og børnegruppe, giver børnene større mulighed for udvikling, læring og stille nysgerrige spørgsmål. At arbejde i mindre grupper giver pædagogen mulighed for at følge børnenes spor og til side sætte planlagte aktiviteter for en tid eller helt.

Ydermere har vi haft faglige drøftelse om, hvordan vi kan skabe gode rammer for børn og personale når der skal spises frugt. Vi har ændret vores praksis løbende, så børnene har været sammen med nærværende personale og der har været en flyverfunktion til praktiske opgaver, aflevering af information og andet. Det har givet mulighed for fordybelse i frugtsituationer.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

I forhold til en systematisk evalueringskultur har vi stuemøde en gang om måneden, hvor stuerne gennemgår børn og igangværende indsatser og forløb. Derudover er der pædagogisk refleksion en gang om måneden, hvor emnet kan være fastsat af lederen, en udfordring eller sparring på baggrund af hinandens pædagogiske skriftlige arbejde. Det arbejde nedskrives i forankringsskema eller justering af Smittemodeller eller refleksionsblad.. På personalemøderne bliver et tema fra den pædagogiske læreplan og vores praksis drøftet, løbende evalueret og justeret. Dette nedskrives i referater eller aftaleark og gemmes på husets fælles drev, så alle kan tilgå det.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Udarbejdelsen af den lokale læreplan er foregået dels virtuelt under nedlukningen og på personalemøder. Der er brugt understøttende litteratur ved kernebegreberne og beskrivelser fra den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold. Med udgangspunkt i det, har vi i 2 grupper på personalemøder arbejdet med udarbejdelsen af, hvordan arbejder vi med dette emne i Markledets

⁴ De fælles områder i læreplanen, samt kommunikation og sprog og alsidig personlig udvikling er redigeret efterår 2022

Børnehus. Der har efterfølgende været oplæg, mulighed for spørgsmål og input til det sagte. Den færdige samtlende læreplan skal gennemgås på personalemøde august 2021.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Den enkelte stue har evalueret deres seneste smitteforløb ud fra vores pædagogiske børnesyn. Formålet var at få fokus på har vi arbejdet i udarbejdelse af vores mål, været opmærksom på at få børnene medinddraget og under forløbet været gode til at følge børnenes ønsker og spørgsmål.

Selve evalueringen viste, at der var tiltag, hvor børnene havde været medinddraget, men også at der er udviklingsmuligheder og opmærksomhedspunkter til de kommende forløb. Vi skal være nysgerrige på, hvordan observationer og børnesamtaler kan understøtte tiltagene der skal gøres. Hvordan skaber vi og sikre vi os, at de konkrete mål fra kompetencehjul kan kombineres med børnenes input og samtidig udfordre deres viden og tilføre ny viden til deres verdensbillede?

Vi skal sikre os et læringsmiljø, hvor børnene har og får mulighed for at tilegne sig ny viden, dele deres viden med andre, være nysgerrig og undersøgende, mulighed for at trække sig og være sig selv i nuet. Under de forskellige perioder med nedlukning på grund af smitteudbrud og regeringens nedlukning, har det været en udfordring at arbejde fælles og målrettet med udvikling af at følge børnenes spor og evaluering af vores egen rolle som personale.

Når der har været udfordringer i dagligdagen, har der været pædagogisk refleksion over, hvordan kan vi sætte rammerne for læringsmiljøet på en anden måde så børnene opnår en god relation og muligheden for udvikling af kompetencer. Dertil har det pædagogiske personale brugt refleksionsbladet på stuen, samt kollegaer i huset til at udvikle næste bedste skridt. De er blevet bevidst om at beskrive, hvilke ændringer de gør i praksis og hvorfor. De tydeliggør deres faglige valg og evaluering af praksis, og bliver faglige bevidste om, hvorfor praksis er bedst for det enkelte barn og børnegruppen.

Vores næste skridt er at holde fokus på nedskrivelse i refleksionsbladet af den pædagogiske praksis, læringsmiljøet på stuerne ud fra børnenes vinkel - specielt nu ved etablering af en småbørnegruppe og en rokering af alle stuerne i huset, samt positionering på legepladsen. Derudover skal det videre arbejde med styrkelsen af børnenes medinddragelse og børnesyn i udarbejdelsen af SMITTE modeller være i fokus.